

“Термиз иқтисодиёт ва сервис университетининг илмий тадқиқотлари хабарномаси” янги ўзбекистоннинг илмий тараққиёти учун хизмат қилади

Мамлакатимизнинг ҳозирги ривожланиш йўли “Ҳара-катлар стратегиясидан – Тараққиёт стратегияси сари” тамойили асосида инсон қадрини юксалтириш ва эркин фуқаролик жамиятини ривожлантириш орқали халқпарвар давлат барпо этиш, адолат ва қонун устуворлигини тараққиётнинг энг асосий ва зарур шартига айлантириш, миллий (рақамли) иқтисодиётни ривожлантириш, ўсиш суръатини замон талаблари даражасида таъминлаш, юрт хавфсизлиги ва муҳофаа салоҳиятини кучайтириш, очиқ ва прагматик, фаол ташқи сиёсат юритишга қаратилган устувор масалаларни қамраб олади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 2022 йил 20 декабрда Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига қилган Мурожаатномасида алоҳида тўхталиб, “Албатта, эришаётган барча ютуқларимиз, инсон қадри улуғ бўлган диёр – Янги Ўзбекистонни барпо этиш йўлидаги дастлабки натижалардир. Биз бунёдкор халқимиз билан бирга бундай

эзгу ишларни давом эттирамиз ва олдимизга қўйган катта-катта марраларга албатта эришамиз” дея алоҳида қайд этди. 2023 йилда илм-фан ва инновацияларга 1,8 триллион сўм ажратилгани ҳам муҳим аҳамият касб этади. Мурожаатномада таъкидланганидек, “Нажот-таълимда, нажот-тарбияда, нажот-билимда. Чунки, барча эзгу мақсадларга билим ва тарбия туфайли эришилади”.

Маълумки, кейинги йилларда олий таълимда қамровнинг ошиб бораётганига эътибор қаратсак, 2015 йилда 9 фоизни ташкил қилган бўлса, ҳозирги кунда қабул қамрови 45-50 фоизни ташкил этмоқда. Барчамиз яхши биламизки, бошқа соҳалар каби олий таълим тизимида ҳам аниқ дастурлар асосида ислохотлар амалга оширилмоқда. “Олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепцияси” қабул қилинган. Мазкур концепцияда олий таълим тизимининг ривожланиши белгиланган ва аниқ мақсадлар қўйилган. Олий таълим фақатгина меҳнат бозоридаги имконият эмас.

Бутун дунёда олий таълим “ижтимоий лифт” вазифасини бажаради. Айниқса, халқимизнинг 70 фоиздан кўпроғини ёшлар ташкил қилади, шунинг учун ҳам таълим масаласи муҳим ҳисобланади. Бугунги кунда 209 та олий таълим муассасалари бўлса, уларда бир миллиондан ортиқ талабалар ўқишмоқда. Бундан аввал эса бор-йўғи 250 минг талаба бўлган.

2017 йилда республикамызда 77 та олий таълим муассасалари бўлган ва булар ичида деярли нодавлат ОТМ бўлмаган. Мамлакатимизда 209 та ОТМ дан 114 таси давлат олий таълим муассасалари бўлса, 65 таси нодавлат ва қолган 30 таси хорижий ОТМ филиалларига тўғри келади. Бунда энг катта ўсиш нодавлат олий таълим муассасалари ҳисобланади.

Хусусий олий таълим муассасаларида таълимнинг мажбурий равишда дунёвий характерда бўлиши шарт қилиб қўйилмоқда. Унда урушни, зўравонликни тарғиб қилишдан фойдаланишга, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқлари ва эркинлиги камситилишига, мамлакатдаги хавфсизлик ва ижтимоий-сиёсий барқарорликка, жамиятнинг ҳуқуқий ва маънавий асослари, фуқаролик осойишталигига, миллатлараро ва динлараро тотувликка раҳна солинишига, Ўзбекистон Республикаси тўғрисида нотўғри ахборотлар тарқатилишига ҳамда унинг тарихий, маданий ва маънавий қадриятлари бузиб кўрсатилишига йўл қўймаслиги таъкидланган.

Маълумки, мамлакатимизда сўнгги йилларда барча соҳалардаги кенг кўламли ислохотлар халқ билан мулоқот принципига уйғун ва ҳамоҳангликда амалга оширилаяпти. Таълим тизимидаги стратегик ўзгаришлар ҳам бунга ёрқин мисол бўла олади.

Бинобарин, нодавлат таълим хизмат-

лари кўрсатиш, соҳага давлат-хусусий шерикчиликнинг самарали механизмларини жорий этиш, бу борада илғор хорижий тажрибаларни ўрганиш бўйича қатор янгиликларга эътибор берилмоқда. Бу бежизга эмас, бунинг сабаби яқин-яқингача ҳам тадбир-корларга нодавлат таълим хизматлари кўрсатиш учун лицензия беришнинг марказлашиб кетгани энг долзарб ва ўз ечимини қутаётган муаммолардан бири бўлиб келаётган эди. Масалан, узоқ ҳудудларда яшовчи бирор ишбилармон хусусий боғча ёки мактаб очмоқчи бўлса, албатта Тошкент шаҳрига бир неча маротаба бориб-келишига тўғри келарди. Бундан ташқари, лицензия натижаларини ойлаб кутарди.

Зеро, давлатимиз раҳбари ҳам қатор чиқишларида мазкур масалага алоҳида тўхталиб, танқидий фикрлар билдирди ҳамда тегишли вазирлик ва идораларга аниқ топшириқлар берди. Бу борада Президентимизнинг 2017 йил 15 сентябрдаги “Нодавлат таълим хизматларини кўрсатиш фаолиятини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори муҳим дастурил амалга айланди.

Бутунги кунда университетнинг илмий салоҳияти 72 фоизни ташкил қилади.

Юртбошимиз томонидан белги-ланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси томонидан қатор ишлар олиб борилмоқда.

Ана шундай ислоҳотлардан бирини биз бевосита хурсандчилик билан айтишимиз мумкин, вилоятимиз ёшларини олий таълимга қамраб олиш ва етук мутахассис бўлиб етишишлари учун 2017 йилдан 2023 йилга қадар 6 та давлат олий таълим муассасалари ва филиаллари ҳамда 1 та хусусий университет фаолият олиб бормоқда.

Шуни алоҳида таъкидлашимиз лозимки, Термиз иқтисодиёт ва сервис университети ташкил этилиши воҳамизда юксак интеллектуал салоҳиятга эга, жаҳон меҳнат бозори, илм-фан ва технологиялар оламида рақобатбардош, замонавий билим ва кўникмаларни чуқур ўзлаштирган, юқори малакали, мустақил фикрлайдиган, ватанпарвар кадрларни тайёрлаш борасидаги муҳим қадам бўлди.

Ҳар қандай мамлакат ижтимоий-иқтисодий, сиёсий ислоҳотларни амалга ошириш жараёнида жаҳон андозалари даражасида билим олган, заковатли, ҳар томонлама баркамол миллий кадрларга эҳтиёж сезади.

Мамлакатимиздаги ҳар бир олий таълим муассасасининг жаҳондаги етакчи илмий тадқиқот ва таълим муассасалари билан яқин ҳамкорлик ўрнатиши, ўқув жараёнига халқаро таълим стандартларига асосланган илғор педагогик технологияларни жорий қилиши, юртимизда етакчи хорижий университетлар филиаллари ташкил этилиши ҳамда хусусий олий таълим муассасаларини ташкил этилишини даврнинг ўзи тақозо қилмоқда. Бундан мақсад – рақобатни ривожлантириш. Хусусий секторларнинг жалб қилиниши янгича ёндашувларнинг ҳам кириб келишига сабаб бўлмоқда.

Муҳтарам Президентимиз томонидан ҳар бир вилоятда камида биттадан нодавлат ОТМ ташкил этиш вазифаси қўйилгани ва жараён жадал

Университетимиз 34 та йўналиш бўйича талабаларни қабул қилиш имкониятига эга

давом этаётганини эътироф этиб ўтмоқ-чиманки, бугунги кунда вилоятимиз ёшларининг ҳам олий таълимга қамровини ошириш учун Термиз иқтисодиёт ва сервис университети очилиши ва бугунги илк қадамни ташлаши ҳам олий таълим тизимидаги муҳим қадамдир. Таъкидлаш лозимки, нодавлат олий таълим ташкилотлари ҳужжатларни қабул қилиш муддати ва талабаларни ўқишга қабул қилиш тартибини ўзи мустақил белгилайди. Шундай экан, воҳамиз ёшларини илмга бўлган қизиқишлари ва бугунги кун талабаларидан келиб чиқиб, универси-тетнинг йўналишлари белгилаб олинди.

Бугунги кунда биз фаолият олиб бораётган хусусий олий таълим муассасаси, яъни "Термиз иқтисодиёт ва сервис университети" Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси томонидан лицензияга эга бўлиб, асосий фаолият тури олий таълим хизматларини амалга оширади. Яъни, 2023 йилдан университетимиз 34 та йўналиш бўйича талабаларни қабул қилиш имкониятига эга хусусий олийгоҳ бўлиб, иш фаолиятини бошлади.

Бир хабарни қувонч билан айтманки, университетимиз 2023 йил январидан иккинчи мутахассислик учун 1 та йўналишга (Иқтисодиёт (тармоқлар ва

соҳалар бўйича), магистратура учун 4 та (Иқтисодиёт (тармоқлар ва соҳалар бўйича), Таълим-тарбия назарияси ва методикаси (бошланғич таълим), Хорижий тил ва адабиёти (тиллار бўйича) ҳамда Давлат молияси ва халқаро молия йўналишлари бўйича қабулни амалга оширди.

Термиз иқтисодиёт ва сервис университети келгусида ватанимизни ижтимоий тараққиётига ўз хиссасини қўшадиган нуфузли даргоҳлардан бирига айланади. Бунинг сабаби, бугунги кунда университетнинг илмий салоҳияти 72 фоизни ташкил қилади.

Модомики, мамлакатимизда нодавлат олий таълим муассасаларини очилиши хизматлар экспортини ривожлантиришга олиб келади. Диёримизга келган ҳар бир хорижий талаба шартнома тўловини амалга оширишдан ташқари, у ўз эҳтиёжларини қондириш учун йилига ўртача 10 миллион сўм сарф-харажат қилади. Бу ҳам, ўз ўрнида, иқтисодиётимизни ривожлантиришга ўзининг хиссасини қўшади.

Нодавлат олий таълим муассаса-ларининг ташкил этилиши Республика-мизда янги иш ўринларини яратилиши, нодавлат ва давлат таълим сектори ўртасида соғлом рақобат муҳитини пайдо бўлиши, ёшларимизни ўзлари хоҳлаган йўналишлар бўйича таълим олиши, таълим ва саноатни чамбарчас боғла-ниши, таълим ва кадрлар сифатини ошиши, давлат бюджетига тушумларнинг кўпайиши, бюджетдан қопланадиган сарф- харажатларнинг камайиши каби кўп масалаларга ижобий ечим бўла олади.

Рақобат бор жойда эса ўсиш бўлади, ўсиш бор жойда сифат бўлади, сифат бор жойда эса натижа бўлади. Энг муҳими, миллий кадр-ятлар ва замонавий ютуқларни ўзида жамлаган илм масканларидан буюк аждо-ларга муносиб, Ватан равнақига улкан ҳисса қўша оладиган авлодлар етишиб чиқади.

Дарҳақиқат Янги Ўзбекистонда илм-фан тараққиёти учун сезиларли даражада эътибор берилиши ҳамда но-давлат олий таълим муассасаларининг ҳам фаолиятига кенг шарт-шароит ярати-

лиши шубҳасиз ҳаммамизни қувонти-ради. Дунё тажрибасида нодавлат олий таълим муассаса-ларининг фаолияти ўзини оқлаганлиги ва экспертлар томо-нидан юқори баҳо-ланганлигини ҳам алоҳида таъкидлаш жоиз деб ўйлайман. Ана шундай ўз олдига катта ва эзгу мақсадларни қўйган нодавлат олий таълим муассаса-ларидан бири Термиз иқтисодиёт ва сервис университидир. Университетда “Термиз иқтисодиёт ва сервис универ-ситети илмий тадқиқот-лари хабарномаси” илмий журна-линг ташкил этилиши муҳим янгилик бўлиб, янги Ўзбекистоннинг илм-фан тараққиёти учун хизмат қилади.

Журналда турли фан соҳалари бўйича тадқиқотчилар томонидан олиб борилаётган илмий тадқиқот иши мавзулари бўйича долзарб ва илмий жиҳатдан батафсил таҳлил қилинган мақолалар эълон қилиниб борилиши назарда тутилган.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, журналнинг ташкил этилиши нафақат вилоятимиздаги мавжуд олий таълим муассасалари билан балки, республика ва дунёнинг кўплаб олий таълим муасса-салари профессор-ўқитувчилари билан илмий ҳамкорликни ривожлан-ти-ришда ва илм-фаннинг янги қирра-ла-рини кашф этишда муҳим ўрин тутуди деган умиддамиз.

“Термиз иқтисодиёт ва сервис универ-ситети илмий тадқиқотлари хабарно-маси” илмий журнали энг нуфузли ва салоҳияти юқори бўлган журналлардан бирига айланишига тўлиқ ишонч билдириб, журнал муҳарририя-тига ва унинг жамоатчилик кенгаши аъзола-рига омад тилайман

Термиз иқтисодиёт ва сервис университети таъсисчиси Ж.Пардаев